

SLOVENSKA.

Bajke in povesti I. Janeza Trdine zbrani spisi II. V Ljubljani 1904. Založil L. Schwentner. Str. 173. — Trdina je nabral snov za svoje „bajke“ pod Gorjanci v novomeški okolici. Mnogo pristnega narodnega zrnja je vmes. Dolenjci niso le šegavi in jeziki, ampak imajo tudi hudo satirično žilico, ki ne prizanaša z žgočim sarkazmom. Tudi jeziki, ki so Trdinu pripovedovali te „bajke in povesti“, niso bili le dolgi, ampak tudi zadirljivi. Marsikatera je prav dobra. Zlasti „verske bajke, stare in nove“ se odlikujejo nekatere po res godčevskem humorju. Seveda se ne sme vzeti vse preveč natanko, kar si izmislil Dolenjec pri kapljici vina. Praznovornost in hudomušnost se družita tu v bolj ali manj šaljivi obliki. Nekatere so precej kosmate, in zlasti „Kresna noč“ se nam ne zdi niti narodna, niti prav nič umetniška. Gorjanec gotovo ne misli na „kamenite ali bronaste spomenike“ (str. 156.). Spomin na grajščinsko vlado, kateri se je tako globoko vtisnil v dolensko dušo, da se še zdaj pozna na dolenskem značaju, odmeva tudi iz teh pripovedk. Svetovali bi, da se Trdinove stvari še nekoliko izberó in ogledajo. Mnogo je dobrega, a nekatere gorjanske stvari ne sodijo v leposlovno knjigo. Saj ljudske bajke in povesti so tudi del poezije, in ko beremo o vražah in o praznih verah, tudi ne smemo misliti, da ljudstvo samo vse verjame, kar pripoveduje. To so plodovi tvorne domišljije, vzbujeni od proste prirode, in zato jih sodimo po estetičnih načelih. Ko bi se nekatere posameznosti izpustile in lepše obdelale, bi bila to knjiga, ki bi jo lahko ljudstvo z zanimanjem čitalo. Bolje je izbirati, nego zbirati!

Dr. E. L.

Lurška mati božja. Šmarnice in molitvenik. Spisal Janez Godec, župnik. Izdala družba sv. Mohorja v Celovcu. 1904. str. 348. — Za jubilejno leto Brezmadežnega spočetja nam je podala družba sv. Mohorja molitvenik o svetovnoznanih lurških čudežih. G. Godec

je l. 1899. že sam izdal „Lurške Šmarnice“. Letošnji molitvenik nam podaja samo čudeže za premišljevanje. Navedeni čudeži so res vsi zadostno izpričani po večšakih, tako da ne moremo dvomiti o njih, a vendar ni primerno, da se čudeži le preveč poudarjajo. Več trajnega uspeha moremo pričakovati od molitvenikov, ki nam razlagajo verske resnice. Z načinom obdelovanja pa moremo biti zadovoljni pri letošnjih „Šmarnicah“. Tega pa ne moremo trdititi tudi o molitveniku v ožjem zmislu. Ko je izdala l. 1902. „Družba sv. Mohorja“ molitvenik „Slava Gospodu“, je prinesel „Voditelj“ v kritiki tega molitvenika nekaj dobrih in vsega uvaževanja vrednih praktičnih nasvetov glede slovenskih molitvenikov. Posebno se tam poudarja, da bodi v vseh molitvah enako besedilo, vsaj v tistih, ki se povsod rabijo (Voditelj, VI. str. 242.). Na te primerne opombe znanstvenega lista pa se žal g. pisatelj ni oziral. Molitve je črpal iz molitvenikov „Slava Gospodu“ in „Večna molitev“, a jih je po svoje popravljaj. „Križev pot“ je še celo izpremenil od tistega načina, ki ga je že sam enkrat izdal v „Lurških Šmarnicah“.

Seveda on ni edini, ki tako dela z molitvami, ampak tako delajo skoraj vsi. Zato se nam zdi primerno pridejati še nekaj misli o molitvenikih, ki jih izdaja „Družba sv. Mohorja“, in o naših molitvenikih sploh.

Kakor glede drugih knjig, tako ima tudi glede molitvenikov naša družba važno nalogo. Kdo laže razširja dobre molitvenike med nami kakor ravno ona? Glede na to bi pa morala poskrbeti, da poda svojim udom v resnici dobrih molitvenikov, ne pa vsega, kar ji pride pod roko. Vidi se, da nima enotnega načrta, po katerem bi izdajala molitvenike, ki so potrebni. Nekateri dobri molitveniki se ne razširijo tako, kakor bi bilo želeto, ker so jih izdali posamezniki.

Na vsak način je primerno, da je poleg molitvenika v ožjem zmislu tudi premišljevanje o kakem primernem predmetu. Kajti če imamo samo mašne in druge molitve, torej samo molitvenik v ožjem zmislu, se navadno nabere